

Analýza systému dotací pro jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí ve vybraném kraji

Andrea Kolaříková

Bakalářská práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Andrea Kolaříková
Osobní číslo:	L21044
Studijní program:	B1022A020002 Management rizik
Specializace:	Management rizik
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Analýza systému dotací pro jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí ve vybraném kraji

Zásady pro vypracování

- Zpracujte průzkum literárních pramenů a zpracujte teoretické a metodické poznatky týkající se systému dotací pro jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí.
- Analyzujte a zhodnoťte systém dotací pro jednotku sboru dobrovolných hasičů obce ve vybraném kraji.
- Navrhněte a formulujte doporučení pro efektivnější financování jednotky sboru dobrovolných hasičů obce.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. HANUŠKA, Zdeněk. *Organizace jednotek požární ochrany*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, 116 s. ISBN 978-80-7385-035-7.
2. MATES, Pavel; ŠKODA, Jindřich a VAVERA, František. *Veřejné sbory*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 384 s. ISBN 978-80-7357-604-2.
3. NEDDER, Joseph R. *Managing Risk in the Volunteer Fire Service*. Fire Engineering Books & Videos, 2020. ISBN 9781593704889.
4. STRNADOVÁ, Zuzana. *Co by měl vědět příjemce dotace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2019, 192 s. ISBN 978-80-271-2697-2.
5. *Zákon č. 239/200 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*. 2000

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Robert Pekaj**
Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce: **6. června 2025**

Termín odevzdání bakalářské práce: **4. srpna 2025**

L.S.

prof. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 6. června 2025

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne 03.08.2025

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá analýzou systému dotační podpory pro jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí ve Zlínském kraji. Cílem práce je zhodnotit dostupnost a využívání dotačních prostředků, identifikovat hlavní problémy v procesu čerpání a posoudit dopad dotací na činnost, vybavenost a akceschopnost jednotek sborů dobrovolných hasičů. Práce kombinuje teoretickou rešerši právního a institucionálního rámce s praktickým výzkumem založeným na rozboru veřejně dostupných informací a rozhovorech se zástupci náhodně vybraných jednotek obcí. Výsledky ukazují, že dotační systém je pro fungování jednotek klíčový, avšak obce se často potýkají s administrativní náročností, rozdílnou úspěšností čerpání a omezenými možnostmi spolufinancování. Závěrem jsou navržena opatření pro zefektivnění a zpřístupnění dotačních programů pro obce všech velikostí.

Klíčová slova: požární ochrana, jednotky sboru dobrovolných hasičů, dotace, financování, Zlínský kraj

ABSTRACT

This bachelor's thesis focuses on the analysis of the subsidy support system for municipal volunteer fire brigades in the Zlín Region. The aim of the thesis is to evaluate the availability and utilization of subsidy funds, identify the main issues in the funding process, and assess the impact of subsidies on the activities, equipment, and operational readiness of SDH units. The thesis combines a theoretical review of the legal and institutional framework with practical research based on the analysis of publicly available information and interviews with representatives of randomly selected municipal units. The results show that the subsidy system is crucial for the functioning of the units; however, municipalities often face administrative burdens, varying success rates in fund acquisition, and limited co-financing options. Finally, measures are proposed to make the subsidy programs more efficient and accessible to municipalities of all sizes.

Keywords: fire protection, volunteer fire brigades, subsidies, funding, Zlín Region

Na tomto místě bych ráda vyjádřila upřímné poděkování všem, kteří mi pomohli při tvorbě této bakalářské práce.

Mé poděkování patří především vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Robertu Pekajovi, za odborné vedení, cenné rady a ochotu konzultovat jednotlivé části práce. Dále děkuji zástupcům sborů dobrovolných hasičů a pracovníkům obecních úřadů ve Zlínském kraji, kteří mi poskytli důležité informace.

Velké díky patří také mé rodině a blízkým za jejich podporu, trpělivost a motivaci po celou dobu studia.

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 POJMY.....	13
2 POŽÁRNÍ OCHRANA.....	15
2.1 LEGISLATIVA.....	15
2.2 HISTORICKÝ VÝVOJ JEDNOTEK SBORŮ DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V ČESKÉ REPUBLICCE.....	17
3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	18
3.1 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR.....	20
3.2 JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY	20
3.2.1 Kategorizace jednotek požární ochrany	20
3.2.2 Financování jednotek požární ochrany	21
3.2.3 Řízení rizik	22
3.2.4 Význam komunitní podpory a spolupráce s veřejností	23
4 DOTACE.....	25
4.1 ROZDĚLENÍ DOTACÍ.....	25
4.2 OBECNÝ POSTUP PŘI ZÍSKÁVÁNÍ DOTACÍ	26
4.2.1 Výzva k podání žádosti	26
4.2.2 Žádost o poskytnutí dotace.....	26
4.2.3 Vydání rozhodnutí.....	27
4.3 SROVNÁNÍ S USA.....	28
5 SHRnutí TEORETICKÉ ČÁSTI.....	29
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	30
6 DOTACE PRO DOBROVOLNÉ HASIČE VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	31
6.1 ZLÍNSKÝ KRAJ	31
6.1.1 Poskytované dotace	31
6.1.2 Podání a vyhodnocení žádosti	32
6.2 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU	34
6.2.1 Účelová investiční dotace	34
6.2.2 Účelové neinvestiční dotace.....	36
6.2.3 Hodnocení žádostí	37
6.3 IROP.....	38
6.4 NADACE ČEZ.....	39
7 SBOR JEDNOTKY DOBROVOLNÝCH HASIČŮ RACKOVÁ.....	42
7.1 DOTACE ZÍSKANÉ PRO JEDNOTKU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ OBCE RACKOVÁ.....	43
8 METODA WHAT – IF	44

8.1	POSTUP METODY „WHAT-IF“	44
8.1.1	Výhody a omezení metody	45
8.2	PROVEDENÍ METODY „WHAT-IF“	45
8.3	DOPORUČENÍ PRO EFEKTIVNĚJŠÍ FINANCOVÁNÍ JEDNOTEK DOBROVOLNÝCH HASIČŮ OBCÍ	47
ZÁVĚR.....		49
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY		51
SEZNAM TABULEK.....		55
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK		56

ÚVOD

Požární ochrana představuje jednu ze základních složek systému bezpečnosti obyvatelstva v České republice. Významnou roli v této oblasti sehrávají jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí, které svou činností přispívají nejen k hašení požárů, ale také k ochraně životů, zdraví a majetku občanů při mimořádných událostech. Vzhledem k rostoucím nárokům na technické a materiální zabezpečení těchto jednotek je pro jejich činnost nezbytné adekvátní financování, jehož významnou součástí jsou dotační programy.

Systém dotací určený pro jednotky sboru dobrovolných hasičů je komplexní a zahrnuje podporu ze strany státu, krajů i samotných obcí. Efektivní nastavení a využívání těchto dotačních nástrojů je klíčové pro zajištění připravenosti a akceschopnosti jednotek zejména v menších obcích, kde dobrovolní hasiči tvoří hlavní složku požární ochrany.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat systém dotací pro jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí ve Zlínském kraji. Na základě získaných poznatků budou formulována doporučení vedoucí k efektivnějšímu financování těchto jednotek.

Práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části je popsána historie požární ochrany, právní rámec, kategorizace jednotek požární ochrany a obecné poznatky o systému dotací. Praktická část se zaměřuje na analýzu systému dotací ve Zlínském kraji, zhodnocení současného stavu a návrhy na jeho zlepšení.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POJMY

K standardům odborného zpracování dané problematiky patří práce s pojmy a kategoriálním. Následující kapitola proto seznamuje čtenáře se základními pojmy, které budou provázet celou práci.

Mimořádná událost

Jedná se o událost nebo situaci, která vzniká v určitém prostředí v důsledku živelní pohromy, havárie, nezákonné činnosti, ohrožení kritické infrastruktury, šíření nález, ohrožení vnitřní bezpečnosti nebo ekonomiky. Taková situace je řešena běžným způsobem prostřednictvím orgánů a složek bezpečnostního systému podle zvláštních právních předpisů. V současné právní terminologii České republiky se pro tento typ situace používá řada označení, například mimořádná událost, nouzová situace, pohroma, katastrofa či havárie. (Ministerstvo vnitra ČR, 2016)

Záchranné práce

Jedná se o činnosti směřující k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí. Tyto činnosti se zaměřují zejména na ochranu života, zdraví, majetku a životního prostředí a zároveň usilují o přerušení příčin, které tyto hrozby vyvolaly. (Ministerstvo vnitra ČR, 2016)

Likvidační práce

Likvidačními pracemi se rozumí činnosti zaměřené na odstranění následků způsobených mimořádnou událostí. Následky představují účinky a rizika, která působí na osoby, zvířata, majetek a životní prostředí. (Ministerstvo vnitra ČR, 2016)

Věcný prostředek

Věcné zdroje představují movité a nemovité věci ve vlastnictví státu, územních samosprávných celků, právnických i fyzických osob, nebo jimi poskytované služby, které lze využít při řešení mimořádných událostí a krizových situací, a to také v zájmu zajišťování obrany státu. (Ministerstvo vnitra ČR, 2016)

Riziko

Riziko je možnost, že s určitou pravděpodobností dojde k události, která je z hlediska bezpečnosti považována za nežádoucí. Riziko je vždy odvozené od konkrétní hrozby. Míru rizika, tedy pravděpodobnost škodlivých následků vyplývajících z dané hrozby a

zranitelnosti chráněného zájmu, lze posoudit prostřednictvím analýzy rizik. Ta zohledňuje i míru připravenosti systému na danou hrozbu reagovat. Riziko lze rovněž chápat jako účinek nejistoty na dosažení cílů nebo jako pravděpodobnost výskytu nežádoucí události s negativními dopady. (Ministerstvo vnitra ČR, 2016)

Hrozba

Hrozba je přírodní nebo člověkem podmíněný proces, který představuje potenciál ke vzniku škody – tedy schopnost určitého zdroje být aktivován a způsobit újmu. Tento potenciál může být uvolněn záměrně nebo náhodně a využit k ataku specifických zranitelností určitého aktiva. Hrozba je považována za jeden ze základních zdrojů rizika. (Ministerstvo vnitra ČR, 2016)

2 POŽÁRNÍ OCHRANA

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, je základním právním předpisem, který stanoví rámec pro organizaci a činnost požární ochrany v České republice. Tento zákon definuje práva a povinnosti jak fyzických, tak právnických osob v oblasti prevence a zásahu při požárech. Zákon vymezuje roli a odpovědnost Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen HZS), který je hlavní profesionální složkou požární ochrany, a jednotek sborů dobrovolných hasičů (dále jen JSDH), které jsou klíčovou součástí integrovaného záchranného systému. (Česko, 1985)

Dále zákon upravuje povinnosti obcí, které musí zajišťovat fungování jednotek požární ochrany, včetně jejich vybavení a připravenosti k zásahům. Obce jsou také povinny pravidelně kontrolovat a vyhodnocovat úroveň požární ochrany na svém území. Zákon se zabývá také prevencí požárů, stanovuje povinnosti občanů i právnických osob v oblasti požární prevence a zajištění bezpečnosti objektů. Každý vlastník budovy je například povinen zajistit, aby jeho objekt splňoval požadavky na požární bezpečnost, což zahrnuje i instalaci hasicích přístrojů, požárních hlásičů a dalších bezpečnostních systémů. (Česko, 1985)

Součástí tohoto právního rámce je i financování požární ochrany, včetně podpory ze strany státu a krajů. Zákon umožňuje poskytování dotací na zajištění požární ochrany, modernizaci vybavení jednotek a školení hasičů. Tímto způsobem je financováno nejen vybavení jednotek, ale i různé projekty na zajištění bezpečnosti obcí. Zákon tedy nejen stanoví strukturu a úkoly jednotek požární ochrany, ale zajišťuje i materiální a finanční podporu pro jejich činnost. (Česko, 1985)

2.1 Legislativa

Působnost Hasičského záchranného sboru České republiky (HZS ČR), včetně jeho úkolů a kompetencí v oblastech požární ochrany, krizového řízení, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva a integrovaného záchranného systému (IZS), je vymezena především těmito právními předpisy:

- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (tzv. krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zabezpečení požární ochrany ve Zlínském kraji

Kromě celostátních právních předpisů je zabezpečení požární ochrany ve Zlínském kraji upraveno také krajskými nařízeními, která specifikují podmínky a pravidla pro výkon požární ochrany na území kraje:

- nařízení č. 3/2024, kterým se mění nařízení č. 3/2006 o plošném pokrytí území Zlínského kraje jednotkami požární ochrany,
- nařízení č. 4/2024, kterým se mění nařízení č. 4/2006 o požárním poplachovém plánu Zlínského kraje,
- nařízení č. 3/2012 ve znění nařízení č. 1/2013, o požární ochraně v době zvýšeného nebezpečí vzniku požárů,
- nařízení č. 4/2012, o požární ochraně v budovách zvláštního významu,
- nařízení č. 5/2012, o požární ochraně při hromadných akcích,
- nařízení č. 6/2012, o zabezpečení zdrojů vody k hašení požárů.

Výkon státní správy a úkoly jednotek požární ochrany

Na základě uvedených právních předpisů jsou úkoly v oblasti požární prevence a ochrany obyvatelstva, jakož i záchranné a likvidační práce při požárech, živelných pohromách a jiných mimořádných událostech, realizovány prostřednictvím:

- přímého či přeneseného výkonu státní správy (kraje, obce, HZS kraje),
- zásahové činnosti složek integrovaného záchranného systému, především jednotek požární ochrany (jednotky PO), Policie ČR a zdravotnické záchranné služby.

Základní a trvalé pilíře systému požární ochrany představují Hasičský záchranný sbor kraje a jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí. (Hasičský záchranný sbor ČR, 2025)

2.2 Historický vývoj jednotek sborů dobrovolných hasičů v České republice

Za vznik prvního českého sboru dobrovolných hasičů je považováno založení sboru ve Velvarech dne 22. května 1864. Toto datum je podloženo historickými dokumenty a bylo také oficiálně potvrzeno Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska při oslavách 150. výročí jeho vzniku. Přesto však sbory vykonávající hasičskou činnost existovaly na českých vsích a městech už dříve. Například 22. srpna 1851 došlo ke zrušení Národních gard, které v mnoha oblastech plnily také funkci požární ochrany, jako tomu bylo v Novém Městě nad Metují. (Nitra, 2020)

V následujících letech vznikaly další hasičské sbory, jejichž přesné datum založení však není doloženo konkrétními dokumenty. Často fungovaly v rámci jiných spolků nebo jako samostatné jednotky zaměřené na ochranu před požáry. Významnou roli při zakládání prvních hasičských sborů sehráli Němci. První doložený záznam o sboru v Zákupích pochází z 12. března 1855 a uvádí registraci 144 dobrovolníků. Další německý sbor založil v roce 1856 továrník Asten v České Kamenici. (Nitra, 2020)

První snaha o vznik dobrovolného českého hasičského spolku je spojena s iniciativou JUDr. Jana Figara v roce 1863 v Chrudimi. Tento pokus však nebyl úspěšný a prvenství tak připadlo Velvarům. V roce 1870 existovalo v Čechách přibližně dvacet českých sborů dobrovolných hasičů, avšak kvůli absenci centrální evidence nelze tento údaj zcela spolehlivě ověřit. (Nitra, 2020)

V roce 1868 schválil Sokol pražský možnost zařazení hasičských cvičení do své činnosti. V některých městech, kde převažovalo německé obyvatelstvo, se činnost sokolských jednot a hasičských sborů překrývala. Tento stav byl pro Dr. Miroslava Tyrše nepřijatelný, a proto začal prosazovat oddělení sokolských a hasičských organizací. (Nitra, 2020)

Ve spleť historii vzniku prvních hasičských sborů se dostáváme také na území Moravy. I zde hráli významnou roli při zakládání sborů především Němci. Již v roce 1861 byl ve Fulneku založen hasičský spolek. První český sbor na Moravě vznikl v roce 1868 zásluhou Tita Kršky v Třebíči. Do roku 1874 se počet českých hasičských sborů zvýšil na 107. (Nitra, 2020)

3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Integrovaný záchranný systém (IZS) představuje efektivní propojení složek, které vzájemně spolupracují při řešení mimořádných událostí. Funguje jako společný koordinační rámec pro bezpečnostní složky, orgány státní správy a samosprávy. Hlavním úkolem IZS je zajistit připravenost na mimořádné situace a efektivně provádět záchranné a likvidační práce. (Skalská, 2010)

Fungování IZS je upraveno zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, který stanovuje rozsah použití složek systému, jejich působnost, pravomoci správních úřadů a také práva a povinnosti fyzických i právnických osob při přípravě na mimořádné události a během samotných záchranných a likvidačních prací. (Česko, 2000)

IZS tvoří dvě skupiny složek – základní a ostatní. Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem oznámení o vzniku mimořádné události, její rychlé vyhodnocení a následné okamžité vyslání sil a prostředků na místo zásahu. Tyto složky jsou rozmístěny po celém území České republiky a jsou schopny zasahovat ve všech typech mimořádných událostí. U ostatních složek Integrovaného záchranného systému je předem písemně stanoven způsob, jakým poskytují pomoc obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám IZS při provádění záchranných a likvidačních prací. (Sadílek, 2019)

Základní složky IZS:

- Hasičský záchranný sbor ČR a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje.
- Zdravotnická záchranná služba.
- Policie České republiky.

Ostatní složky IZS:

- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil ČR.
- Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. Celní správa).
- Ostatní záchranné sbory (např. báňská záchranná služba).
- Orgány ochrany veřejného zdraví.
- Havarijní a pohotovostní služby (např. plynárenské, vodárenské, energetické).

- Odborné a jiné služby (např. technická pomoc, odstraňování následků havárií).
- Zařízení civilní ochrany.
- Neziskové organizace a občanská sdružení, jako např. Český červený kříž, ADRA, Člověk v tísni a další. (Skalská, 2010)

Jak již vyplývá ze samotné definice Integrovaného záchranného systému (IZS), jeho podstata spočívá v koordinovaném postupu zapojených složek při společném zásahu. Tato součinnost představuje tzv. nehmotnou podstatu IZS, tedy systém vzájemné spolupráce bez vlastní organizační struktury. IZS nemá právní subjektivitu, a jeho jediným "orgánem" ve smyslu řízení a koordinace jsou operační a informační střediska IZS, která zajišťují příjem tísňových volání, vyhodnocení situace a následnou aktivaci příslušných složek. O skutečném zapojení IZS hovoříme tehdy, když se na záchranných nebo likvidačních pracích současně podílejí alespoň dvě složky systému, bez ohledu na to, zda jde o složky základní či ostatní. (Sadílek, 2019)

Koordinace činností v rámci IZS probíhá na třech úrovních:

- **Taktická úroveň** – Realizuje se přímo na místě zásahu, kde došlo nebo hrozí vznik mimořádné události. Za veškeré záchranné a likvidační práce odpovídá velitel zásahu – zpravidla se jedná o příslušníka Hasičského záchranného sboru, ale v závislosti na typu události může jít i o zástupce jiné složky. (Šenovský, 2007)
- **Operační úroveň** – Probíhá na úrovni operačních středisek jednotlivých základních složek IZS. Klíčovou roli zde hrají operační a informační střediska HZS ČR, která zároveň zajišťují provoz tísňové linky 112. Tato střediska přijímají volání v nouzových situacích a koordinují nasazení složek na místo události. (Šenovský, 2007)
- **Strategická úroveň** – Tato úroveň se aktivuje při rozsáhlých událostech, kdy velitel zásahu požádá o zapojení zástupců veřejné správy – typicky jde o starostu obce s rozšířenou působností, hejtmana kraje nebo Ministerstvo vnitra ČR. K přechodu na strategickou úroveň zpravidla dochází při vyhlášení nejvyššího stupně poplachu v rámci poplachového plánu IZS. (Šenovský, 2007)

3.1 Hasičský záchranný sbor ČR

Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen HZS ČR) je státní složkou, která byla zřízena na základě zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky. Patří mezi bezpečnostní sbory a organizačně spadá pod Ministerstvo vnitra České republiky. Jeho hlavním úkolem je ochrana života, zdraví osob a majetku před požáry a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech. (Česko, 2015)

Hasiči patří mezi nejvšestrannější složky integrovaného záchranného systému, pokud jde o rozsah činností při záchraně lidských životů. Zásahová činnost HZS ČR zahrnuje přibližně jednu třetinu zásahů spojených s hašením požárů, zatímco zbývající zásahy se týkají zejména vyprošťování osob při dopravních nehodách, likvidace havárií spojených s únikem nebezpečných látek a řešení situací ohrožujících životní prostředí. (Hasičský záchranný sbor ČR, 2009)

3.2 Jednotky požární ochrany

Jednotkou požární ochrany se rozumí organizovaný útvar tvořený hasiči, požární technikou (např. automobily) a věcnými prostředky požární techniky (např. výbava hasičů, nástroje, agregáty). Má vnitřní hierarchii a dělbu práce. Jejím hlavním úkolem je provádět požární zásah, tedy činnost směřující nejprve k lokalizaci a následně k likvidaci požáru, čímž je ukončeno nežádoucí hoření. Dále jednotky odvracejí nebo omezují bezprostřední působení rizik. Neprovádějí však veškerá opatření při mimořádných událostech, ale pouze ta nezbytná pro bezprostřední odstranění hrozby ohrožení života, majetku nebo životního prostředí. Z tohoto důvodu je nutné s ohledem na jejich vybavení a odbornou přípravu stanovit hranice jejich možností i kompetencí. Jednotka požární ochrany se dále charakterizuje svou velikostí (počet hasičů), kategorií a taktickou hodnotou, tedy schopností provádět určitý rozsah činností odpovídající její velikosti a vybavení. (Hanuška, 2008)

3.2.1 Kategorizace jednotek požární ochrany

Jednotka Hasičského záchranného sboru kraje (JPO I)

Zřizovatelem je stát. Hasičský záchranný sbor kraje je organizační složkou Hasičského záchranného sboru ČR a působí na území daného kraje. Vykonává činnost nepřetržitě prostřednictvím operačních a informačních center, která koordinují výjezdy k mimořádným událostem. V České republice působí 14 krajských jednotek. Tyto jednotky vlastní i speciální techniku. Počty jejich příslušníků určuje vláda ČR. (Hanuška, 2008)

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce (JPO II, III, V)

Zřizovatelem je obec. Jednotky jsou organizační složkou obce bez právní subjektivity. Služba je vykonávána dobrovolně, i když někteří členové mohou být zaměstnanci obce. Obec má řadu povinností – od jmenování velitele přes zajištění odborné přípravy až po zajištění financování, zdravotní péče a materiálního vybavení. Povinnost zřídit JSDH ukládá obcím zákon o požární ochraně. Kategorie JPO II a III se liší hlavně časem výjezdu a pracovním režimem členů (zaměstnanci vs. dobrovolníci). (Hanuška, 2008)

Jednotka Hasičského záchranného sboru podniku (JPO IV)

Zřizovatelem je právnická nebo podnikající fyzická osoba, jejíž činnost představuje zvýšené požární riziko. Zřízení a vybavení schvaluje HZS kraje. Příslušníci jsou zaměstnanci zřizovatele a jednotka zpravidla slouží výhradně pro potřeby podniku. V případě zásahu mimo podnik může být nárokována úhrada. (Hanuška, 2008)

Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku (JPO VI)

Založena stejným způsobem jako HZS podniku, avšak činnost není pro členy hlavním zaměstnáním. Zaměstnanci podniku jsou do jednotky zařazeni pracovní smlouvou a vedle toho vykonávají jinou profesi. (Hanuška, 2008)

Požární hlídky

Jako alternativu k JSDH mohou obce nebo podniky zřídit tzv. požární hlídku. Ta se skládá minimálně ze čtyř osob a používá pouze jednoduché hasební prostředky. Hlídky nejsou zařazeny do soustavy plošného pokrytí ani do kategorií JPO. (Hanuška, 2008)

3.2.2 Financování jednotek požární ochrany

Financování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí (JSDH) je vícezdrojové, přičemž klíčovou roli hraje rozpočet obce, která je jejich zřizovatelem. Náročnost na obecní finance závisí zejména na zařazení jednotky do systému plošného pokrytí. Jednotky kategorie JPO V, které mají územní působnost omezenou na katastrální území své obce, většinou splňují pouze základní požadavky. Jejich vybavení a provoz jsou zpravidla závislé na finančních možnostech a vůli obecního zastupitelstva. (Frgal, 2015)

Naopak jednotky JPO III a JPO II, které zasahují i mimo území obce, kladou na rozpočet zřizovatele vyšší nároky. Jednotky JPO II navíc zajišťují stálou hotovostní službu, což představuje další finanční zátěž. (Frgal, 2015)

Dále mohou obce získat státní dotace, například dotaci za zásah mimo katastr obce. Tyto prostředky hradí Ministerstvo vnitra a přerozdělují je kraje podle předem stanoveného klíče. Z dotace lze hradit náklady na pohonné hmoty, hasiva, materiální prostředky nebo refundaci mezd členů jednotky. Žádost o dotaci musí být doložena zprávou o zásahu a dalšími požadovanými dokumenty. V souvislosti s novelou zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, došlo ke změnám v pravidlech přerozdělování těchto prostředků. (Frgal, 2015)

Státní rozpočet rovněž pokrývá výdaje spojené s odbornou přípravou členů JSDH obcí. Školení realizují Hasičský záchranný sbor ČR, vzdělávací zařízení Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a Ministerstvo vnitra. Dotace lze využít na cestovné, stravné, refundaci mzdy nebo poplatek za kurz. (Frgal, 2015)

Další možností je investiční dotace na nákup nové požární techniky. Tato podpora může dosáhnout až 70 % pořizovacích nákladů, nejvýše však 2,5 milionu Kč. Podmínkou pro získání této dotace je, že obec v posledních osmi letech nezískala obdobnou dotaci na stejný účel. Žádosti se podávají prostřednictvím územních odborů HZS krajů. Jednotky mohou rovněž získat finanční prostředky z krajských dotačních programů, které jsou většinou zaměřeny přímo na podporu JSDH obcí. (Frgal, 2015)

Specifickým případem je úhrada nákladů za zásah u dopravních nehod, kdy je jednotka povolána například k vyproštění osob. Tyto zásahy hradí pojišťovny a hodinová sazba činí 5 600 Kč za každou započatou hodinu. O náhradu žádá za obec příslušný krajský HZS. (Frgal, 2015)

Financování jednotek z dotačních programů je podrobněji popsáno v praktické části v bodě číslo 6.

3.2.3 Řízení rizik

V oblasti dobrovolného hasičství je řízení rizik klíčovým faktorem pro zajištění bezpečnosti jak pro hasiče, tak pro veřejnost. Jak uvádí Joseph R. Nedder ve své knize *Managing Risk in the Volunteer Fire Service* (2020), dobrovolní hasiči čelí specifickým výzvám, které vyplývají z jejich statusu jako neprofesionálů, kteří se často účastní zásahů a tréninků při omezených zdrojích. Tento fakt podtrhuje důležitost systematického přístupu k prevenci rizik a řízení potenciálních hrozeb během zásahů. (Nedder, 2020)

Podle Neddera je prvořadým úkolem při řízení rizik identifikace specifických hrozeb, kterým dobrovolní hasiči čelí. Mezi tyto hrozby patří nejen riziko úrazu během zásahů, ale i nedostatečné vybavení, nevyhovující školení, nebo špatná koordinace mezi jednotlivými jednotkami. Efektivní řízení rizik vyžaduje implementaci pravidelných školení, přísnou kontrolu technického vybavení a důsledné dodržování bezpečnostních protokolů. Nedder zdůrazňuje, že klíčem k prevenci nehod a zranění je nejen kvalitní trénink, ale i silná kultura bezpečnosti, která se promítá do každodenní činnosti hasičů. (Nedder, 2020)

Dalším významným aspektem řízení rizik v dobrovolném hasičství je zajištění dostatečné komunikace mezi členy jednotky, stejně jako mezi jednotlivými složkami záchranného systému. Koordinace zásahů je zásadní pro minimalizaci rizik, přičemž musí být zohledněna jak velikost a charakter požáru, tak i specifické schopnosti a vybavení, které mají jednotlivé sbory k dispozici. Kromě toho je důležité zahrnout do řízení rizik také přípravu na specifické situace, jako jsou chemické havárie nebo přírodní katastrofy, které mohou mít pro dobrovolné hasiče odlišný charakter než pro profesionální jednotky. (Nedder, 2020)

Závěrem, jak uvádí Nedder, efektivní řízení rizik v dobrovolných hasičských sborech spočívá v prevenci, školení, spolupráci a kontinuálním hodnocení bezpečnostních opatření. Důležité je také zapojení komunitních lídrů a místních orgánů, které mohou poskytnout podporu a zabezpečit potřebné zdroje. Implementace těchto zásad je nezbytná pro ochranu nejen hasičů, ale i obyvatel v ohrožených oblastech. (Nedder, 2020)

Rizika spojená se získáváním dotací budou popsána a vyhodnoceny v praktické části pomocí analýzy What – if.

3.2.4 Význam komunitní podpory a spolupráce s veřejností

Dobrovolné jednotky sboru hasičů nejsou pouze operační složkou IZS, ale zároveň hrají klíčovou roli v komunitním životě obcí. Mimo své zásahové činnosti se často podílejí na:

- organizaci kulturních a společenských akcí (např. dětské dny, hasičské soutěže, obecní slavnosti),
- vzdělávacích aktivitách v oblasti požární prevence na školách,
- propagaci bezpečnostního chování obyvatel (např. v oblasti evakuace, první pomoci).

Tato činnost má přímý dopad na vnímání hasičů jako součásti komunity, což může zvyšovat ochotu obyvatel přispívat dobrovolně na jejich činnost nebo podpořit žádosti o dotace.

Jednotky, které aktivně spolupracují s veřejností, mají často větší personální stabilitu a lepší výsledky při získávání dobrovolníků, což je v kontextu stárnutí členské základny zásadní problém.

4 DOTACE

Dotací se rozumí peněžní prostředky poskytované právnickým nebo fyzickým osobám ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv či Národního fondu, a to na přesně stanovený účel a za podmínek uvedených v rozhodnutí o poskytnutí dotace. Toto rozhodnutí vydává poskytovatel dotace v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2025)

Za dotace se dále považují také peněžní prostředky poskytnuté z rozpočtů územních samosprávných celků, městských částí hlavního města Prahy nebo svazků obcí právnickým či fyzickým osobám. Tyto dotace jsou poskytovány na základě veřejnoprávní smlouvy uzavřené mezi poskytovatelem a příjemcem, a to dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Dotace představují nenávratnou formu veřejné finanční podpory. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2025)

4.1 Rozdělení dotací

Investiční dotace

Investiční dotace pokrývají finanční náklady, které jsou součástí pořizovací ceny dlouhodobého majetku. Tento majetek zahrnuje nejen cenu pořízení, ale i další vedlejší náklady spojené s jeho pořízením, které jsou účtovány jako „investice“. V případě investičních dotací se obvykle jedná o hmotný majetek, jako jsou budovy, stroje nebo technické vybavení. (Ochrana obyvatel, 2025)

Je nutné vždy pečlivě dodržet podmínky poskytnutí a použití dotace, které jsou stanovené ve smlouvě. V případě dotací z Evropské unie je běžně stanoven podíl financování ve výši 80 % z evropských fondů a 20 % z vlastních prostředků žadatele. (Ochrana obyvatel, 2025)

Neinvestiční dotace

Neinvestiční dotace jsou určeny na pokrytí provozních nákladů, které zahrnují například nákup spotřebního materiálu, zásob, mzdové náklady, energie, pohonné hmoty, údržbu, provoz, běžné opravy a další obdobné výdaje. (Ochrana obyvatel, 2025)

Pro každou dotaci musí být vypracovány specifické „Zásady vyhlášení programů“ a vzor „Rozhodnutí o poskytnutí dotace“. Tyto dokumenty obvykle připravuje poskytovatel dotace nebo její vyhlašovatel a obsahují podmínky pro její čerpání. (Ochrana obyvatel, 2025)

4.2 Obecný postup při získávání dotací

4.2.1 Výzva k podání žádosti

Proces poskytnutí dotace začíná vyhlášením výzvy k podání žádosti o poskytnutí dotace ze strany poskytovatele. Tato výzva musí být zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup, a to s dostatečným časovým předstihem, nejméně 30 dnů před uplynutím lhůty pro podání žádostí. (Strnadová, 2019)

Ve výzvě je poskytovatel povinen specifikovat věcné zaměření, tedy oblast, do které bude podpora směřována. Dále musí uvést okruh oprávněných žadatelů – tedy subjektů, které mohou o dotaci v rámci dané výzvy žádat. Stanovení okruhu žadatelů je plně v kompetenci poskytovatele. (Strnadová, 2019)

Výzva k podání žádosti musí obsahovat také lhůtu pro podání žádostí a může zahrnovat i další požadavky na žadatele, například specifikaci podkladů, které je nutné doložit k žádosti. Na základě předložených žádostí poskytovatel rozhoduje o poskytnutí dotace. Žádost může být nejen schválena, ale také zamítnuta. (Strnadová, 2019)

Poskytovatel by měl rovněž ve výzvě uvést, zda existuje možnost, že v případě předchozího zamítavého rozhodnutí může být vydáno nové rozhodnutí, kterým bude dotace následně přiznána v plném rozsahu nebo částečně. (Strnadová, 2019)

4.2.2 Žádost o poskytnutí dotace

Po zveřejnění výzvy k podání žádosti mohou subjekty, které spadají do okruhu oprávněných žadatelů, podat žádost ve stanovené lhůtě. Jen řádně podané žádosti jsou následně posuzovány poskytovatelem. Pokud žádost podá neoprávněný subjekt, řízení o poskytnutí dotace je zastaveno usnesením. (Strnadová, 2019)

Rozpočtová pravidla způsob podání žádosti přímo neupravují, pouze vylučují ústní formu. Nejčastějším způsobem podání je elektronická žádost, která je podepsaná zaručeným elektronickým podpisem, případně zaslaná prostřednictvím datové schránky. Pokud žadatel použije elektronické podání bez zaručeného podpisu, musí být žádost do pěti dnů písemně potvrzena. (Strnadová, 2019)

Žádost o poskytnutí dotace musí obsahovat základní identifikační údaje žadatele a poskytovatele, požadovanou částku, účel použití dotace, lhůtu k dosažení účelu, a případně

další náležitosti uvedené ve výzvě. Dále je nutné uvést identifikaci výzvy, na jejímž základě je žádost podávána. (Strnadová, 2019)

Správnost a úplnost údajů v žádosti je zásadní, protože nejen ovlivňuje rozhodnutí o přidělení dotace, ale také se stává základem pro nastavení smluvních podmínek jejího čerpání. Žadatel by měl proto uvádět pouze takové informace a závazky, které je schopen reálně splnit. (Strnadová, 2019)

Pokud žádost trpí vadami, další postup závisí na podmínkách výzvy. Pokud výzva umožňuje odstranění vad, poskytovatel vyzve žadatele k jejich odstranění ve stanovené lhůtě. Nebyla-li možnost úprav připuštěna, rozhoduje poskytovatel pouze na základě původně předložených údajů. (Strnadová, 2019)

Výjimečně může poskytovatel žadateli doporučit úpravu žádosti, pokud existuje předpoklad, že po úpravě bude možné žádosti plně vyhovět. Žadatel však není povinen doporučení vyhovět. Pokud žádost upraví, bude dále posuzována její upravená verze, pokud ne, bude se rozhodovat na základě původního znění žádosti. (Strnadová, 2019)

4.2.3 Vydání rozhodnutí

Poskytovatel může o žádosti o poskytnutí dotace rozhodnout třemi způsoby. Pokud žádosti plně vyhoví, rozhodne o poskytnutí celé dotace. V případě částečného vyhovění poskytne dotaci pouze zčásti a ve zbývajícím rozsahu žádost zamítne. Pokud žádosti nevyhoví vůbec, rozhodne o jejím úplném zamítnutí. (Strnadová, 2019)

Rozpočtová pravidla nestanoví žádnou lhůtu pro vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo o jejím částečném poskytnutí. Zároveň je na řízení o poskytnutí dotace výslovně vyloučeno ustanovení, které upravuje lhůty pro vydání rozhodnutí. Přesto platí, že rozhodnutí má být vydáno bez zbytečných průtahů. Vzhledem k tomu, že posouzení některých žádostí může být s ohledem na jejich povahu časově náročné, rozpočtová pravidla vylučují také použití ustanovení týkajícího se opatření proti nečinnosti. (Strnadová, 2019)

Lhůta je stanovena pouze pro vydání rozhodnutí o úplném zamítnutí žádosti. Podle § 14n odst. 1 rozpočtových pravidel musí být takové rozhodnutí vydáno nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy poskytovatel ukončí rozhodování o všech žádostech, kterým byla dotace poskytnuta. Vydání rozhodnutí před uplynutím této lhůty je samozřejmě možné. (Strnadová, 2019)

Řízení o poskytnutí dotace je jednostupňové, a proto se proti rozhodnutí poskytovatele nelze odvolat. Rozhodnutí nabývá právní moci okamžikem jeho oznámení (doručení) příjemci. (Strnadová, 2019)

4.3 Srovnání s USA

Assistance to Firefighters Grants (AFG): Tento program spravovaný Federální agenturou pro mimořádné situace (FEMA) poskytuje financování pro profesionální i dobrovolné hasičské sbory v USA. Cílem je zlepšit schopnost hasičských jednotek chránit zdraví a bezpečnost hasičů a veřejnosti. (Fema, 2023)

Staffing for Adequate Fire and Emergency Response (SAFER): Tento grantový program je zaměřen na zajištění dostatečného personálu v hasičských sborech. Podporuje nábor nových hasičů a udržení stávajících, včetně dobrovolníků. (Fema, 2023)

Fire Prevention & Safety (FP&S): Tento program financuje projekty zaměřené na prevenci požárů a zajištění bezpečnosti veřejnosti a hasičů před požáry a souvisejícími nebezpečími. (Fema, 2023)

State Farm Good Neighbor Firefighter Safety Program: V roce 2024 společnost State Farm ve spolupráci s Národní radou dobrovolných hasičů (NVFC) oznámila grantový program v hodnotě 500 000 USD pro místní dobrovolné hasičské sbory. Každý z 50 vybraných sborů obdržel grant ve výši 10 000 USD na nákup potřebného vybavení. (Fire & Safety Journal Americas, 2024)

Firefighters Charitable Foundation (FCF): Tato nadace nabízí granty zaměřené na podporu obětí požárů a zlepšení schopnosti místních hasičských sborů poskytovat včasnou pomoc. (Firerescuel, 2024)

5 SHRNUÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Požární ochrana v České republice je založena na spolupráci profesionálních a dobrovolných složek. Dobrovolné jednotky hrají klíčovou roli v menších obcích, kde často představují jedinou dostupnou zásahovou kapacitu. Jejich fungování je však podmíněno dostatečným financováním, které zahrnuje kombinaci obecních rozpočtů, státních a krajských dotací a dalších podpor.

Systém dotací je složitý, administrativně náročný a vyžaduje schopnost obcí zajistit spolufinancování. Rizika spojená s čerpáním dotací zahrnují administrativní chyby, nedostatek finančních prostředků na spoluúčast a zpoždění při vyhodnocování žádostí. Zahraniční praxe ukazuje, že stabilní a víceleté dotační programy mohou výrazně zlepšit podmínky pro dobrovolné hasiče.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 DOTACE PRO DOBROVOLNÉ HASIČE VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Dobrovolné jednotky požární ochrany představují důležitou součást integrovaného záchranného systému, zejména v menších obcích a venkovských oblastech. Jejich provoz a rozvoj jsou však do značné míry závislé na dostupnosti finančních prostředků, které čerpají z různých dotačních titulů.

Tato kapitola se zaměřuje na systém financování jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí ve Zlínském kraji, přičemž pozornost je věnována především formám a zdrojům dotací, které jsou těmto jednotkám poskytovány. Součástí je rovněž přehled podmínek pro jejich získání, způsob rozdělování prostředků a přehled nejčastěji podporovaných oblastí, jako je pořízení techniky, výstavba a rekonstrukce požárních zbrojnic či odborná příprava členů jednotek.

6.1 Zlínský kraj

Zlínský kraj se nachází v nejvýchodnější části České republiky a rozkládá se na ploše 3 964 km². Svou rozlohou zaujímá v rámci čtrnácti územně správních celků 11. místo. Tento kraj tvoří čtyři okresy: Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín. (Doleček, 2010)

6.1.1 Poskytované dotace

Zlínský kraj pravidelně (každoročně) vyhlašuje dotaci Dotace obcím pro jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí Zlínského kraje. Cílem programu je zvýšit akceschopnost jednotek požární ochrany, které zřizují obce ve Zlínském kraji, a tím zajistit plošné pokrytí území kraje těmito jednotkami. (Zlínský kraj, 2024)

Dotace je poskytována za účelem zkvalitnění činnosti jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí v souladu se zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Očekávané dopady poskytnuté dotace zahrnují zlepšení schopnosti jednotek plnit úkoly při mimořádných událostech a živelných pohromách. Předpokládá se efektivnější zásah při dopravních nehodách, hašení lesních, polních i objektových požárů, likvidaci následků přírodních katastrof či při pátrání po ztracených osobách. Dotace rovněž přispěje ke zvýšení připravenosti jednotek při ochraně obyvatelstva. Program je rozdělen do dvou dotačních titulů podle kategorie jednotky požární ochrany, přičemž první titul je určen pro obce zřizující jednotky JPO II nebo JPO III a druhý titul pro obce zřizující jednotky JPO V. (Zlínský kraj, 2024)

Jednotky v dotačním programu jedna mohou zakoupit: Nákup osobních ochranných zásahových pracovních prostředků splňujících vyhlášku č. 69/2014 Sb., o technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany a příslušné technické normy, nákup používané cisternové automobilové stříkačky, technické zhodnocení rekonstrukcí nebo oprava cisternové automobilové stříkačky, oprava požární automobilové plošiny se záchrannou výškou do 32 m, rok výroby 1984 a mladší, nákup nové terénní čtyřkolky/šestikolky, nákup modulů/přívěsů pro terénní čtyřkolky/šestikolky, nákup nového nebo používaného terénního velitelského automobilu - rok výroby 2018 a mladší, nákup nového nebo používaného terénního užitkového (účelového) automobilu - rok výroby 2018 a mladší, nákup izolačního dýhacího přístroje přetlakového, nákup komponentů k izolačnímu dýhacímu přístroji přetlakovému, nákup termokamery pro hasiče, nákup spojových prostředků, nákup nabíjecích ručních svítilen, nákup sady světlometů požárních akumulátorových se stativem, nákup automatizovaného externího defibrilátoru, nákup sady prostředků pro hašení lesních požárů, nákup pěnidla pro hašení nepolárních hořlavých kapalin a detektor plynů. (Zlínský kraj, 2024)

V dotačním programu dva mohou jednotky zakoupit: nákup osobních ochranných zásahových pracovních prostředků splňujících vyhlášku č. 69/2014 Sb., o technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany a příslušné technické normy, nákup používané cisternové automobilové stříkačky, technické zhodnocení rekonstrukcí nebo oprava cisternové automobilové stříkačky, nákup nové terénní čtyřkolky/šestikolky, nákup nového nebo používaného terénního užitkového (účelového) automobilu - rok výroby 2018 a mladší, nákup přívěsu účelového ve prospěch potřeb ochrany obyvatelstva / týlového zabezpečení zásahu, nákup izolačního dýhacího přístroje přetlakového, nákup komponentů k izolačnímu dýhacímu přístroji přetlakovému, nákup spojových prostředků, nákup nabíjecích ručních svítilen, nákup sady světlometů požárních akumulátorových se stativem, nákup automatizovaného externího defibrilátoru, nákup sady prostředků pro hašení lesních požárů, nákup pěnidla pro hašení nepolárních hořlavých kapalin. (Zlínský kraj, 2024)

Veškeré podrobnosti o výše vyjmenovaných pomůckách jsou podrobně popsány ve výzvě k předkládání žádostí o poskytnutí dotace. (Zlínský kraj 2024)

6.1.2 Podání a vyhodnocení žádosti

Žádost o dotaci musí být předložena poskytovateli na předepsaném formuláři v tištěné podobě, případně zaslána prostřednictvím datové schránky. Zároveň je nezbytné doručit

žádost také v elektronické podobě. Formulář žádosti je spolu s programem zveřejněn na úřední desce Zlínského kraje způsobem umožňujícím dálkový přístup a je rovněž dostupný na oficiálních webových stránkách kraje. Formulář musí být vyplněn pečlivě a obsahovat dostatečné množství relevantních informací vztahujících se k předkládanému projektu, zejména pak jasné vymezení cílů, kterých má být realizací projektu dosaženo. Žádost musí být kompletní a předložena v jednom originálním vyhotovení. Za okamžik předložení žádosti se považuje datum a případně i přesný čas doručení tištěné verze žádosti. (Zlínský kraj, 2024)

Po otevření obálek následuje posouzení administrativní shody, tedy kontrola úplnosti a správnosti předložené dokumentace, včetně ověření, zda byly doloženy všechny povinné přílohy v požadované formě. Současně se provádí kontrola přijatelnosti, která zahrnuje posouzení způsobilosti žadatele, způsobilosti projektu a způsobilosti výdajů. (Zlínský kraj, 2024)

V případě nejasností vzniklých při posuzování administrativní shody či přijatelnosti bude žadatel vyzván k doplnění, vysvětlení nebo – v případě zjištění nezpůsobilých výdajů – k vyjádření, zda má zájem projekt realizovat i při snížení celkových způsobilých výdajů. Pokud žadatel požadované dokumenty, vysvětlení nebo stanovisko ve stanovené lhůtě nedoloží, bude jeho žádost z hodnoticího procesu vyřazena a dále nebude posuzována. Pokud žadatel ve své žádosti omylem zařadí mezi způsobilé i výdaje, které způsobilé nejsou, budou celkové způsobilé výdaje projektu sníženy o výši těchto nezpůsobilých položek. Výše dotace pak bude vypočtena z takto upravených způsobilých výdajů v souladu s požadovanou mírou dotace uvedenou v žádosti. V případě, že v důsledku tohoto snížení klesne výše dotace pod minimální hranici stanovenou v bodě 4.3 Programu, nebude žádost dále hodnocena. Žadatel má právo do 30 kalendářních dnů od doručení písemného oznámení o nesplnění podmínek administrativní shody nebo přijatelnosti požádat o vrácení příloh doložených k žádosti. V žádosti o vrácení musí uvést registrační číslo žádosti, název projektu, své identifikační údaje, telefonní kontakt a specifikaci požadovaných příloh. Požadované přílohy budou vyňaty z otevřené obálky za přítomnosti žadatele a následně předány proti podpisu předávacího protokolu. (Zlínský kraj, 2024)

Posouzení žádostí o dotaci v rámci tohoto programu probíhá na základě bodového hodnocení, které slouží k objektivnímu a transparentnímu porovnání jednotlivých projektů. Každá žádost je hodnocena podle předem stanovených kritérií, za jejichž splnění lze získat určitý počet bodů. Maximální možný počet bodů se liší podle typu dotačního titulu – pro 1

(projekty obcí zřizujících jednotky JPO II a JPO III) je možné získat až 100 bodů, zatímco pro 2 (projekty obcí s jednotkami JPO V) maximálně 90 bodů. Hodnoticí kritéria zahrnují např. význam a přínosy projektu, kvalitu rozpočtu, ale i specifické charakteristiky žadatele, jako je počet obyvatel obce, kategorie jednotky požární ochrany nebo počet zásahů jednotky za poslední tři roky. (Zlínský kraj, 2024)

Příklad jednoho z hodnoticích kritérií: Pokud má jednotka požární ochrany v obci za poslední tři roky průměrně více než 50 výjezdů ročně, získává žádost v této části plný počet 14 bodů. Naopak jednotka s méně, než pěti výjezdy za rok nezíská v tomto kritériu žádný bod. Tento systém bodování zajišťuje, že dotace budou přednostně přiděleny obcím, jejichž projekty mají největší význam z hlediska zabezpečení požární ochrany v kraji. (Zlínský kraj, 2024)

Tabulka 1 Zdroj: vlastní zpracování (Zlínský kraj, 2021-2024)

Rok	2021	2022	2023	2024
Výše dotace	8,8 mil.	9,8 mil.	14,5 mil.	14 mil.

6.2 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR je organizační složkou přímo začleněnou do struktury Ministerstva vnitra České republiky. Na základě svého postavení je oprávněno jednat jménem České republiky a uzavírat dohody se správními úřady, dalšími státními institucemi, orgány samosprávy, právníckými i fyzickými osobami, jakož i s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty. Tyto dohody specifikují podmínky a způsob vzájemné spolupráce v oblasti požární ochrany a krizového řízení. (Mates, Škoda, Vavera, 2011)

6.2.1 Účelová investiční dotace

Poskytovatelem účelové dotace je Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. V souladu s § 14g zákona o rozpočtových pravidlech byly některé činnosti spojené s poskytováním dotace převedeny na místně příslušné hasičské záchranné sbory krajů. (HZS ČR, 2023)

Tato dotace je rozdělena do tří výzev:

- Pořízení nové cisternové automobilové stříkačky z rámcové dohody

Tato dotace je primárně financována z prostředků Fondu zábrany škod České kanceláře pojistitelů podle § 23a odst. 4 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Žadatelem o dotaci může být pouze obec, která zřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů (jednotku SDH obce) zařazenou v rámci plošného pokrytí území kraje do kategorie JPO II nebo JPO III a zároveň splňuje jednu z následujících podmínek:

a) Jednotka SDH obce ke dni podání žádosti ani ke dni vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace není vybavena cisternovou automobilovou stříkačkou (CAS) s kabinou pro posádku se sedadly pro nejméně 6 osob, přičemž tato CAS byla prvně registrována v České republice nebo v jiné zemi EU v roce 2007 nebo později (doloženo zápisem v technickém průkazu). (HZS ČR, 2023)

b) Jednotka SDH obce ke dni podání žádosti ani ke dni vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace není vybavena CAS s nádrží na vodu o objemu alespoň 8000 litrů, která byla prvně registrována v České republice nebo jiné zemi EU v roce 2007 nebo později. Požadavek na takovou CAS musí být odůvodněn plošným pokrytím, dokumentací zdolávání požárů nebo jinými dokumenty souvisejícími s ochranou objektů, za které jednotka SDH obce odpovídá. Dotace může pokrýt až 70 % uznatelných nákladů projektu (akce), maximálně však do výše 4 milionů Kč. (HZS ČR, 2023)

FOND ZÁBRANY ŠKOD ČESKÉ KANCELÁŘE POJISTITELŮ

Fond zábrany škod je důležitým nástrojem financování složek integrovaného záchranného systému v České republice. Sdružuje finanční příspěvky od pojišťoven a jeho prostředky jsou určeny především na vybavení Hasičského záchranného sboru ČR, jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, Policie ČR a zdravotnických záchranných služeb krajů. Z fondu se dále financují také projekty zaměřené na prevenci škod a zvyšování bezpečnosti na silnicích. Fond je upraven zákonem č. 30/2024 Sb., konkrétně v § 73 až 75, a od 1. ledna 2014 jej spravuje Česká kancelář pojistitelů. Ta jako profesní organizace zastupuje pojišťovny, které jsou oprávněny provozovat pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Tyto pojišťovny odvádějí ročně 3 % z přijatého pojistného do fondu zábrany škod. Finanční prostředky fondu se používají výhradně na výdaje spojené s pořízením techniky, úpravami technologií

operačních středisek, realizací vládou schválených programů bezpečnosti silničního provozu a na preventivní opatření proti škodám způsobeným provozem vozidel. (Fond zábrany škod, 2025)

- Pořízení nového dopravního automobilu nebo požárního přívěsu pro hašení

Výše finančních prostředků určených pro tuto výzvu závisí na dostupných zdrojích státního rozpočtu České republiky v příslušném roce. Poskytovatel si zároveň vyhrazuje právo upravit nebo doplnit podmínky výzvy, pokud dojde k legislativním změnám, které by měly dopad na rozpočet rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra ČR. (HZS ČR, 2023)

- Stavba nebo rekonstrukce požární zbrojnice

Dotace je určena na rekonstrukci požární zbrojnice (nebo její části) či na výstavbu nové požární zbrojnice (dále jen „stavba“). Výše dotace může činit až 50 % uznatelných nákladů projektu, přičemž minimální výše dotace činí 1 500 000 Kč a maximální výše 6 000 000 Kč. (HZS ČR, 2023)

Účelová investiční dotace pro pořízení dopravního automobilu nebo požárního přívěsu pro hašení a stavba nebo rekonstrukce požární zbrojnice čerpá finanční prostředky ze státního rozpočtu a její alokace je pro obě výzvy společná. (HZS ČR, 2023)

Tabulka 2 Zdroj: vlastní zpracování (HZS ČR, 2020 – 2024)

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Výše dotace	16,7 mil.	16,7 mil.	16,7 mil.	16,7 mil.	22 mil.

6.2.2 Účelové neinvestiční dotace

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (MV-GŘ HZS ČR) poskytuje obcím prostřednictvím krajů a hlavního města Prahy účelovou neinvestiční dotaci, která je určena na výdaje spojené s činností jednotek sborů dobrovolných hasičů (SDH) vybraných obcí. Tento systém vychází z právních předpisů, které upravují roli krajů a obcí v oblasti požární ochrany. (Generální ředitelství HZS ČR, 2024)

Krajské úřady se v přenesené působnosti státní správy podílejí na financování akceschopnosti jednotek SDH vybraných obcí podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona o požární

ochraně. Hasičské záchranné sbory krajů (HZS kraje) podle § 26 odst. 2 písm. h) téhož zákona soustřeďují podklady pro zajištění materiálních a finančních prostředků pro jednotky SDH obcí. Tato dotace je poskytnuta ze státního rozpočtu. (Generální ředitelství HZS ČR, 2024)

Obce, které zřizují jednotky SDH kategorie JPO II nebo JPO III, mají povinnost podle § 29 odst. 4 písm. b) zákona o požární ochraně zabezpečit akceschopnost svých jednotek, a to i pro zásahy mimo jejich vlastní územní obvod. Jednotky SDH obcí, které odpovídají těmto kategoriím, musí zajišťovat výjezd v souladu s platnými právními předpisy. (Generální ředitelství HZS ČR, 2024)

V rámci kategorie JPO II musí jednotky SDH obcí, podle § 29 odst. 4 písm. c) zákona o požární ochraně, zabezpečit nepřetržitou pohotovost. U jednotky kategorie JPO II/1 jde o jedno požární družstvo o zmenšeném početním stavu, u jednotky kategorie JPO II/2 pak o dvě družstva o zmenšeném početním stavu. (Generální ředitelství HZS ČR, 2024)

Tabulka 3 Zdroj: vlastní zpracování (Generální ředitelství HZS ČR, 2020-2024)

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Výše dotace pro Zlínský kraj	2 344 156,- Kč	2 507 146,- Kč	5 368 959,- Kč	1 867 720,- Kč	2 255 266,- Kč

6.2.3 Hodnocení žádostí

Hodnocení žádostí účelové investiční dotace se provádí na základě počtu dosažených bodů, které obec, jako zřizovatel jednotky SDH, uvede v hodnotící části své žádosti. Obec tak již při vyplňování žádosti ví, jaká kritéria budou hodnocena a jaký počet bodů za každé kritérium získala. Kritéria hodnocení jsou následující:

- Počet obyvatel v obci
- Kategorie jednotky (JPO II, JPO III, JPO V)
- Průměrný roční počet zásahů jednotky za poslední 3 kalendářní roky
- Vybavenost jednotky dopravním automobilem a jeho stáří
- Dislokace stanice HZS ČR v obci

- Předurčenost jednotky (pro dopravní nehody, nebezpečné látky nebo ochranu obyvatelstva)
- Dislokace jednotky v zóně havarijního plánování
- Počet podaných žádostí obce (jak dlouho obec neúspěšně žádá) (Zaoralová, 2017)

Po odeslání žádosti je pravdivost uvedených informací zkontrolována příslušným HZS kraje.

Od roku 2018 jsou žádosti o investiční dotace přijímány elektronicky prostřednictvím informačního systému RISPF (Programového financování). Tento systém automaticky vyhodnocuje žádosti a sestavuje pořadí žádostí podle jednotlivých krajů. V systému je také nastaven algoritmus pro situace, kdy dojde k shodnému bodovému hodnocení. (Zaoralová, 2017)

6.3 IROP

Integrovaný regionální operační program (IROP) pokračuje i v programovém období 2021–2027, přičemž oproti předchozímu období 2014–2020 dochází k rozšíření tematických oblastí podpory. Nově jsou zařazena témata jako udržitelný cestovní ruch, revitalizace měst a obcí a ochrana veřejného zdraví. Naopak již nebudou podporovány oblasti sociálního podnikání, zateplování bytových domů, územní plánování a komunitní centra. Většina tematických okruhů tak zůstává zachována, avšak s dílčími změnami ve způsobu a možnostech čerpání dotací. Všechny oblasti podpory jsou uvedeny v dokumentu *Programový dokument IROP 2021–2027*, který stanovuje strategické směřování programu. Základními podklady pro žadatele jsou pak *Obecná pravidla pro žadatele a příjemce*, jež vycházejí z evropského Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 a z Jednotného národního rámce pravidel a postupů v rámci fondů EU pro období 2021–2027. IROP podporuje celkem deset specifických cílů, a to: eGovernment a kybernetickou bezpečnost, Integrovaný záchranný systém, zelenou infrastrukturu měst a obcí, silnice II. třídy, vzdělávací infrastrukturu, sociální infrastrukturu, zdravotnickou infrastrukturu, kulturní dědictví a cestovní ruch, komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) a čistou a aktivní mobilitu. Mezi oprávněné žadatele patří zejména kraje, města, obce a jejich příspěvkové organizace, ministerstva a správní úřady, ale také neziskové organizace či vlastníci kulturních památek. Veškeré informace, včetně aktuálních výzev a dokumentace, jsou dostupné na oficiálním webu programu IROP. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2025)

61. výzva IROP – Hasiči – SC 5.1

Jednou z možností podpory jednotek sboru dobrovolných hasičů je výzva zaměřená na jednotky požární ochrany kategorie II, III a V. Tato výzva umožňuje obcím, které zřizují JSDH zařazené do uvedených kategorií (v souladu s § 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů), žádat o finanční prostředky na výstavbu a rekonstrukci požárních zbrojnic, pořízení požární techniky a věcných prostředků požární ochrany, jakož i na vybudování či revitalizaci umělých vodních požárních nádrží. Realizace projektů musí probíhat na území Místní akční skupiny, definovaném ve schválené strategii komunitně vedeného místního rozvoje. Podporované území je členěno na dvě úrovně – méně rozvinuté regiony, kam patří Ústecký, Karlovarský, Pardubický, Liberecký, Královéhradecký, Moravskoslezský, Olomoucký a Zlínský kraj, a přechodové regiony, do kterých spadají Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Kraj Vysočina a Jihomoravský kraj. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2023)

6.4 Nadace ČEZ

Nadace ČEZ, původně založená pod názvem Nadace Duhová energie, vznikla dne 25. července 2002 v souladu se zákonem č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech. Dne 28. srpna 2002 byla zapsána do nadačního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze, oddíl N, vložka č. 462, a bylo jí přiděleno identifikační číslo 26721511.

Nejvýznamnějším dárcem Nadace ČEZ je společnost ČEZ, a. s., spolu s dalšími subjekty ze Skupiny ČEZ. Při poskytování nadačních příspěvků se nadace řídí platnou legislativou a interními dokumenty, konkrétně:

1. zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,
2. nadační listinou Nadace ČEZ,
3. statutem Nadace ČEZ,
4. grantovými pravidly Nadace ČEZ,
5. rozhodnutími zřizovatele – společnosti ČEZ, a. s., v rozsahu vymezeném nadační listinou a statutem nadace, jak vyplývá ze zápisů ze zasedání orgánů společnosti. (Nadace ČEZ, 2024)

Ve vyhlášených grantových řízeních jsem našla dvě, do kterých lze zařadit jako žadatele jednotky sborů dobrovolných hasičů:

1. Podpora regionů

Grantový program Podpora regionů Nadace ČEZ je zaměřen na podporu veřejně prospěšných projektů realizovaných napříč Českou republikou. O nadační příspěvek mohou žádat, jak menší lokální iniciativy, tak i rozsáhlejší akce s dopadem na širší veřejnost. Podporované oblasti zahrnují děti a mládež, zdravotnictví, sociální péči, osoby s handicapem, vědu, vzdělávání, kulturu, sport, činnost dobrovolných hasičů a ochranu životního prostředí. Žádost se podává výhradně online prostřednictvím systému dostupného na webové adrese www.zadost.online. Po jejím vyplnění a přiložení všech povinných příloh provede Nadace ČEZ kontrolu, a pokud je žádost v souladu s podmínkami programu, vyzve statutárního zástupce organizace k jejímu potvrzení. Za podanou se považuje až žádost, která byla statutárním zástupcem potvrzena v systému evidence. Maximální výše nadačního příspěvku není stanovena. (Nadace ČEZ, 2025)

2. Zaměstnanecké granty

Zaměstnanecké granty Nadace ČEZ jsou určeny na podporu neziskových organizací působících na území České republiky, do jejichž činnosti se aktivně zapojují zaměstnanci Skupiny ČEZ. Podporované projekty se mohou týkat veřejně prospěšných aktivit v oblastech, jako jsou práce s dětmi a mládeží, zdravotnictví, sociální služby, pomoc osobám se zdravotním postižením, věda a výzkum, vzdělávání, kultura, amatérský sport či ochrana životního prostředí. Mezi podporované subjekty mohou patřit například sportovní oddíly, dobrovolní hasiči nebo zájmové kroužky, v nichž se zaměstnanci Skupiny ČEZ sami aktivně angažují (nikoliv pouze jejich rodinní příslušníci). Každý zaměstnanec může doporučit pouze jednu organizaci. Rovněž každý žadatel smí podat pouze jednu žádost. V případě, že jednu organizaci doporučí více zaměstnanců, vybere Nadace ČEZ jednoho z nich jako oficiálního doporučitele. Maximální částka, kterou může žadatel v rámci tohoto programu získat, činí 50 000 Kč. (Nadace ČEZ, 2025)

Žádost o nadační příspěvek v rámci programu Zaměstnaneckých grantů Nadace ČEZ je možné podat výhradně na základě doporučení zaměstnance Skupiny ČEZ. Proces probíhá prostřednictvím online systému dostupného na adrese www.zadost.online, dále jen „evidence“. (Nadace ČEZ, 2025)

Žadatel je povinen vyplnit žádost včetně všech předepsaných povinných příloh. Následně žádost projde kontrolou ze strany Nadace ČEZ. Pokud je žádost kompletní a odpovídá stanoveným podmínkám, je statutární zástupce organizace vyzván k potvrzení žádosti prostřednictvím systému evidence. Za řádně podanou žádost se považuje taková, která byla zkontrolována Nadací ČEZ a následně potvrzena statutárním zástupcem dané organizace. (Nadace ČEZ, 2025)

Podmínkou pro zařazení žádosti do grantového řízení je, aby jak doporučení zaměstnance, tak samotná žádost byly podány nejpozději k datu ukončení grantového řízení. (Nadace ČEZ, 2025)

7 SBOR JEDNOTKY DOBROVOLNÝCH HASIČŮ RACKOVÁ

Sbor dobrovolných hasičů v Rackové byl založen v listopadu roku 1913. První myšlenky na jeho vznik se však objevily již v roce 1904, kdy obec zasáhl velký požár. Tehdejší řídící učitel Josef Balajka se pokusil založit hasičský sbor, avšak kvůli neshodám mezi obyvateli jeho snaha zanikla. Založení sboru se nakonec podařilo až v roce 1913 díky tehdejšímu starostovi obce Janu Adamíkovi. Ten svolal ustavující valnou hromadu, na níž byli zvoleni první funkcionáři sboru. (SDH Racková, 2025)

Výstroj a výzbroj pro 25 mužů včetně ruční stříkačky byla zakoupena v roce 1914. Hlavním pomocníkem se stala nová ruční záprahová stříkačka kočárového typu od firmy R. A. Smékal, kterou obsluhovalo 8 až 10 hasičů. Pumpování bylo fyzicky náročné a vyžadovalo časté střídání. K přepravě na místo zásahu sloužili tažní koně. V době svého pořízení představovala stříkačka jeden z nejspolehlivějších hasicích prostředků, které byly v českých zemích dostupné. Tato stříkačka je dodnes ve vlastnictví sboru a je stále plně funkční. Na její pořízení si sbor vypůjčil finanční prostředky u místní záložny, přičemž ručiteli se stali starosta Jan Adamík a náčelník sboru Josef Janál. Částka 3 800,- Kč byla díky změněným podmínkám po vypuknutí první světové války splacena poměrně brzy. V téže roce, tedy 1914, byla technika poprvé nasazena při požárech v domech č. 51, 25 a 26. Díky rychlému zásahu a kvalitní technice se podařilo zabránit rozšíření požáru na další usedlosti. (SDH Racková, 2025)

V roce 1929 byla postavena hasičská zbrojnice se zvonící, kůlnou a se souhlasem obecního zastupitelstva také spolková místnost. První dochované záznamy o účasti sboru na hasičských soutěžích pocházejí z roku 1950, kdy se zúčastnila tři družstva – mužů, žen a žáků. (SDH Racková, 2025)

Roku 1956 byl zakoupen nákladní automobil MORIC, který byl následně přestavěn na hasičské vozidlo. V roce 1961 k němu bylo pořízeno čerpadlo. Toto vozidlo sloužilo až do roku 1962, kdy muselo být kvůli poruše motoru vyřazeno. Téhož roku sbor obdržel ze státních prostředků vůz TATRA 805 a dvoukolovou stříkačku DS 16. Tatra sloužila do roku 1996, zatímco stříkačka s přezdívkou „Dáša“ je ve vlastnictví sboru dodnes. (SDH Racková, 2025)

V roce 1979 sbor získal z okresu dvoukolový přívěs s vybavením a přenosnou stříkačkou PPS 12. V roce 1989 pak přibyla cisternová stříkačka CAS 25 Škoda 706 RTHP.

Po vyřazení Tatry 805 vznikla potřeba vozidla pro přepravu družstva na soutěže. Z vlastních prostředků byla proto pořízena Škoda 1203 Mikrobus. V roce 1998 techniku rozšířil dopravní automobil AVIA 30 a další stříkačka PPS 12. V březnu 2009 nahradil AVII moderní devítimístný Ford Transitz, který slouží dodnes. Pro soutěže veteránů byla zakoupena i motorová stříkačka PPS 8. (SDH Racková, 2025)

Z důvodu nevyhovujících prostor původní zbrojnice rozhodlo obecní zastupitelstvo o výstavbě nové. V roce 1987 byla zbourána bývalá Chytilova hospoda a započala stavba nové zbrojnice. Slavnostní otevření proběhlo v roce 1991. Na stavbě se významně podíleli sami členové sboru. (SDH Racková, 2025)

Vedle cisternové stříkačky CAS 25 přibyla v roce 2012 cisterna CAS 32 TATRA 815, která byla převedena od Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje. Dnes je hlavním zásahovým vozidlem jednotky. Obec Racková byla v minulosti zasažena několika požáry a povodněmi, avšak nikdy nedošlo ke ztrátám na lidských životech. (SDH Racková, 2025)

Členové sboru se kromě zásahové činnosti aktivně podílejí i na kulturním a sportovním životě obce. Mezi tradiční akce patří například Hanácké právo, Vodění medvěda nebo Kateřinská zábava. Významnou součástí práce sboru je také činnost s mládeží – družstva mladých hasičů z Rackové pravidelně soutěží v rámci Zlínské ligy a Středomoravského poháru, kde dosahují výborných výsledků. (SDH Racková, 2025)

7.1 Dotace získané pro jednotku dobrovolných hasičů obce Racková

Z veřejných zdrojů jsem dohledala, že jednotka sboru dobrovolných hasičů Racková čerpala dotace ze Zlínského kraje v letech 2022 ve výši 66 000,- Kč a 2024 ve výši 87 000,- Kč. V obou případech šlo o dovybavení zásahové jednotky Racková. (Zlínský kraj, 2022,2023)

Informace získané prostřednictvím rozhovorů s členy jednotky sboru dobrovolných hasičů Racková, vycházející z jejich osobních zkušeností s čerpáním dotací, sloužily jako cenný podklad pro zpracování analýzy systému dotací, která je obsahem následující kapitoly.

8 METODA WHAT – IF

Metoda *What-if* je jednoduchý nástroj pro identifikaci a analýzu rizik, který je založen na principu týmové diskuze formou brainstormingu. Skupina odborníků, kteří dobře znají daný proces nebo zařízení, formuluje otázky začínající typickým „Co se stane, když...?“ (anglicky „What if...?“). Cílem je odhalit potenciální nežádoucí události, jejich příčiny a následky, a navrhnout vhodná opatření k jejich eliminaci či minimalizaci.

Analýza se provádí během tzv. pracovních porad, kterých se účastní vybraný tým specialistů se zkušenostmi z provozu nebo návrhu zkoumaného systému. Kdokoli z účastníků může navrhnout otázku, na niž tým společně hledá odpověď. Diskuze může vést k odhadu závažnosti rizika i návrhu konkrétních preventivních nebo nápravných opatření.

Metoda je obvykle využívána k posouzení rizik v různých oblastech – od technických systémů, přes provozní praktiky až po organizační procesy. Lze ji aplikovat na hodnocení bezpečnosti budov, energetických systémů, technického zařízení, pracovních postupů, nebo třeba i na správu dotací. (Guard7, 2022)

8.1 Postup metody „What-if“

- Příprava – Nejprve je nutné shromáždit všechny dostupné informace a podklady, jako jsou popisy procesů, výkresová dokumentace, provozní směrnice apod. Pokud je zkoumán existující systém, doporučuje se i fyzická prohlídka místa. Již v této fázi lze předem připravit některé otázky, například na základě předchozích studií.
- Pracovní porada – Analýza začíná úvodním popisem procesu nebo zařízení, včetně vysvětlení jeho účelu, bezpečnostních opatření a provozních zásad. Tím se zajistí, že celý tým má jednotné porozumění posuzovanému systému.

Na poradu jsem si pozvala čtyři zástupce jednotek sboru dobrovolných hasičů, a to v následujících funkcích: velitel jednotky, zástupce velitele, starosta a hospodář.

- Formulování otázek – Účastníci porady kladou otázky typu „Co se stane, když...?“ zaměřené na možná selhání, odchylky, poruchy či abnormální provozní stavy. Délka této fáze není přesně stanovena, ale doporučuje se, aby jednotlivá setkání nepřesáhla 4 hodiny. Při větších procesech je vhodné rozdělit je na menší části a postupně analyzovat jednotlivé části.

- Hodnocení a návrhy opatření – Na základě zformulovaných dotazů tým identifikuje potenciální rizika, odhaduje jejich dopady a navrhuje preventivní nebo nápravná opatření. Otázky i návrhy jsou průběžně zaznamenávány. Pro větší přehlednost je možné dotazy tematicky roztrždit, např. na bezpečnost obsluhy, požární bezpečnost, ochranu zařízení apod. (Guard7, 2022)

8.1.1 Výhody a omezení metody

Metoda *What-if* je oblíbená pro svou rychlost, jednoduchost a flexibilitu. Nevyžaduje složité výpočty ani rozsáhlé databáze a lze ji snadno aplikovat i v menších organizacích. Na druhou stranu, její hlavní nevýhodou je nižší míra systematickosti a vyšší závislost na zkušenostech účastníků.

8.2 Provedení metody „What-if“

Díky polostrukturovaným rozhovorům s výše uvedenými zástupci jednotky sboru dobrovolných hasičů Racková byly získány klíčové informace týkající se fungování systému dotací, potřeb jednotlivých jednotek i praktických zkušeností s podáváním žádostí. Tyto poznatky byly dále využity k analýze stávajícího systému podpory jednotek SDH ve Zlínském kraji a jsou zpracovány v následující tabulce.

Tabulka 4 Analytická metoda What – If (vlastní zpracování)

Číslo	Co se stane, když?	Možné následky	Návrh opatření
1.	Co se stane, když obec podá žádost po termínu?	Žádost nebude přijata nebo bude automaticky zamítnuta.	Zavedení vnitřního kalendáře termínů, odpovědná osoba za podání žádosti
2.	Co se stane, když JSDH nedodá všechny povinné přílohy?	Vyřazení žádosti z hodnocení	Vytvoření kontrolního listu příloh a dvojité kontrola před odesláním
3.	Co se stane, když bude obec špatně interpretovat podmínky výzvy?	Dotace může být čerpána nesprávně, hrozí vrácení prostředků	Konzultace s krajským úřadem, školení odpovědných pracovníků

Číslo	Co se stane, když?	Možné následky	Návrh opatření
4.	Co se stane, když dojde ke zpoždění v realizaci projektu?	Ohrožení čerpání, sankce nebo neproplacení dotace	Vytváření časové rezervy v harmonogramu, průběžná kontrola
5.	Co se stane, když dojde ke změně podmínek programu v průběhu roku?	Potencionální nesoulad projektů s novými pravidly	Průběžné sledování změn dotačních výzev, komunikace s poskytovatelem
6.	Co se stane, když dotace nebude obci přiznána, ale výdaje už byly realizovány?	Finanční zatížení obecního rozpočtu	Vyčkat na přiznání dotace před závazkem, vytvoření rezervního fondu
7.	Co se stane, když obce se budou spoléhat na dotace?	Odklad nákupů výbavy, zastaralá výbava	Motivace obcí k tvorbě vlastních finančních rezerv
8.	Co se stane, když budou dotace zaměřené pouze na vybavení?	Jednotky by měly výbavu, ale chyběli by vyškolení lidé	Rozšíření dotačních titulů na neinvestiční výdaje
9.	Co se stane, když se sníží dotační rozpočet kraje?	Vyšší opotřebení stávající techniky, zvýšené riziko poruch během zásahu	Sdílení techniky mezi obcemi
10.	Co se stane, když se zavede povinné spolufinancování obcí?	Snížený počet žádostí, nerovný přístup mezi většími a menšími obcemi	Stanovení spolufinancování podle velikosti obce, zřízení podpůrného fondu pro malé obce
11.	Co se stane, když se zjednoduší administrativa žádostí?	Zvýšil by se počet žadatelů i mezi obcemi bez zkušeností	Implementace jednotného online systému
12.	Co se stane, když by vznikla specifická výzva pro špatně dostupné obce?	Zkrácení dojezdových časů, zlepšení krizové připravenosti	Pravidelné vyhodnocování pokrytí a dostupnosti

Číslo	Co se stane, když?	Možné následky	Návrh opatření
13.	Co se stane, když selže technika při zásahu?	Zpožděný nebo neefektivní zásah, riziko zranění	Technická kontrola a údržba, investice do moderního vybavení
14.	Co se stane, když nebude dostatek financí na vybavení?	Používání zastaralé výstroje ohrožující bezpečnost členů, nižší efektivita zásahů	Více zdroje financování, spolupráce mezi jednotkami

Metoda what-if analýzy byla využita pro modelování možných scénářů vývoje dotační politiky vůči jednotkám SDH. Ukazuje se, že změny v podmínkách dotací mohou mít zásadní dopady na připravenost, vybavenost a schopnost obcí reagovat na mimořádné události.

Zvláště negativně by se projevil pokles objemu finančních prostředků nebo zvýšení požadavků na spolufinancování. Naopak pozitivní dopad by mohlo mít zjednodušení administrace nebo cílená podpora rizikových lokalit. Výsledky této analýzy mohou sloužit jako doporučení pro krajský úřad při plánování dotačních programů.

8.3 Doporučení pro efektivnější financování jednotek dobrovolných hasičů obcí

1. **Zjednodušení administrativního procesu** – což by mohlo usnadnit přístup k dotacím pro obce, které mají omezené kapacity pro administrativní práci. Dobrovolní hasiči jsou zaměstnání a věnovat se přípravě a dohledávání informací pro dotace je velmi časově náročné.
2. **Zvýšení transparentnosti při hodnocení žádostí** – zejména pokud jde o podrobnosti o přidělených částkách a podmínkách jejich využití.
3. **Vytvoření metodického centra nebo kontaktního místa pro obce** – zavedení krajského (nebo okresního) metodického centra, které by poskytovalo pomoc při zpracování žádostí, kontrolu správnosti dokumentace a odpovídalo na dotazy obcí v reálném čase.
4. **Zavedení základního garantovaného příspěvku pro všechny aktivní jednotky sborů dobrovolných hasičů** – každá aktivní jednotka by mohla získat alespoň

minimální garantovaný příspěvek bez soutěžení – např. na základní provozní náklady.

5. **Víceletý dotační rámec (financování s výhledem na 2-3 roky)** – obce by mohly plánovat investice efektivněji, pokud by věděly, že budou mít přístup k dotaci i v dalších letech. To by usnadnilo větší opravy nebo nákupy vozidel a vybavení.
6. **Možnost přefinancování nebo záloh ze strany poskytovatele dotace** – mnohé obce nemají dostatek hotovosti na předfinancování investic. Možnost zálohové platby by odstranila tuto překážku a zrychlila realizaci projektů.
7. **Zohlednění velikosti a aktivity jednotky při předělování dotací** – aktivnější jednotky, které zasahují častěji, nebo pokrývají větší území, by mohly být zvýhodněny v přidělování dotací.
8. **Zavedení jednotného systému evidence čerpání dotací** – centrální online systém, který by obcím poskytoval informace o možnostech a nabídkách dotací. Systém by umožnil lepší kontrolu a plánování na straně poskytovatele i žadatelů.
9. **Zajištění pravidelného školení starostů a zástupců jednotek sborů dobrovolných hasičů v oblasti dotační politiky** – školení zaměřená na novinky v legislativě, časté chyby při podávání žádostí nebo správné vyúčtování dotací by vedla ke snížení chybovosti a vyšší úspěšnosti žádostí.

ZÁVĚR

Tato práce se zaměřila na analýzu systému dotací poskytovaných obcím ve Zlínském kraji na podporu činnosti jednotek sborů dobrovolných hasičů. Význam těchto dotací nelze podceňovat, neboť přispívají k zajištění akceschopnosti těchto jednotek, které jsou klíčové pro efektivní reakci na živelní pohromy, mimořádné události a ochranu obyvatelstva. Poskytování dotací v tomto kontextu nejen podporuje materiální vybavení a personální kapacity jednotek, ale i zajišťuje rovnoměrné pokrytí území kraje v oblasti požární ochrany.

Významným faktorem pro úspěšnost projektů je jasně stanovený bodový systém hodnocení, který umožňuje objektivní posouzení žádostí a zajišťuje transparentnost celého procesu. I přes úspěšnost tohoto systému by však bylo možné v budoucnu přistoupit k jeho dalšímu vylepšení, například větším zohledněním specifických potřeb menších obcí nebo umožněním flexibilnějšího přístupu v případě krizových situací.

Doporučení pro budoucí rozvoj systému dotací zahrnují především:

Závěrem lze konstatovat, že správně nastavený systém dotací, jaký je zaveden ve Zlínském kraji, představuje silný nástroj pro podporu činnosti sborů dobrovolných hasičů a pro zajištění bezpečnosti obyvatelstva v regionu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ČESKO. *Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně*. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>. [cit. 2025-04-28].

ČESKO. *Zákon č. 239/2000 Sb. Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>. [cit. 2025-04-28].

ČESKO. *Zákon č. 240/2000 Sb. Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)*. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: [240/2000 Sb. Krizový zákon](#). [cit. 2025-04-28].

ČESKO. *Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)*. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-218>. [cit. 2025-04-28].

DOLEČEK, Jan. *Zlínský kraj: města a obce Zlínského kraje*. Proxima Bohemia, 2006. ISBN 80-239-7619-2

FEMA. *Fire Service Grants and Funding*. Online. Dostupné z: https://www.usfa.fema.gov/a-z/grants/index.html?utm_source. [cit. 2025-04-28].

FEMA. *Assistance to Firefighters Grants Program*. Online. Dostupné z: <https://www.fema.gov/grants/preparedness/firefighters>. [cit. 2025-04-28].

FIRERESCUE1. *Exploring new grant opportunities for fire departments beyond FEMA's AFG program*. Online. Poslední aktualizace 15. listopadu 2024. Dostupné z: https://www.firerescue1.com/fire-grant-center/exploring-new-grant-opportunities-for-fire-departments-beyond-femas-afg-program?utm_source. [cit. 2025-04-28].

FSJA, fire & safety journal. *State Farm and NVFC announce \$500,000 grant program for volunteer fire departments*. Online. Poslední aktualizace 17. listopadu 2024. Dostupné z: https://fireandsafetyjournalamericas.com/state-farm-and-nvfc-announce-500000-grant-program-for-volunteer-fire-departments/?utm_source. [cit. 2025-04-28].

FRGAL, Martin. *Financování Jednotek SDH obcí*. Online. Poslední aktualizace 29. listopadu 2015. Dostupné z: [Financování Jednotek SDH obcí - SMS ČR - Rok v obci](#). [cit. 2025-07-28].

IROP. *61. výzva IROP – Hasiči – SC 5.1 (CLLD)*. Online. Poslední aktualizace 21. ledna 2025. Dostupné z: <https://irop.gov.cz/cs/vyzvy-2021-2027/vyzvy/61vyzvairop>. [cit. 2025-07-28].

GUARD7. *Metoda „What – If“ (Co se stane, když..)*. Online. Poslední aktualizace 27. června 2022. Dostupné z: <https://www.guard7.cz/metoda-what-if-co-se-stane-kdyz/>. [cit. 2025-07-28].

HANUŠKA, Zdeněk. *Organizace jednotek požární ochrany 2. vydání*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 116 s. SPBI Spektrum. ISBN 978-80-7385-035-7.

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR. *Postavení a úkoly*. Online. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/postaveni-a-ukoly-postaveni-a-ukoly.aspx>. [cit. 2025-07-28].

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR. *Integrovaný záchranný systém*. Online. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/integrovani-zachranny-system.aspx>. [cit. 2025-07-28].

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR. *Účelové neinvestiční dotace obcím*. Online. Poslední aktualizace 16. ledna 2025. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/ucelova-neinvesticni-dotace-obcim-759740.aspx>. [cit. 2025-07-28].

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR. *Účelové investiční dotace obcím*. Online. Poslední aktualizace 18. července 2025. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/ucelova-investicni-dotace-obcim-403579.aspx>. [cit. 2025-08-03].

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Dotace*. Online. © 2025. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/d/dotace>. [cit. 2025-07-28].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, enviromentální bezpečnosti a plánování obrany státu*. Online. In: Ministerstvo vnitra, © 2016. Dostupné z: [Terminologicky_slovník_MV-2016.pdf](#). [cit. 2025-07-28].

NADACE ČEZ. *Vyhlašováná grantová řízení*. Online. © 2025 Dostupné z: <https://www.nadacecez.cz>. [cit. 2025-04-28].

NADACE ČEZ. *Výroční zpráva 2024*. Online. © 2024 Dostupné z: [vyrocni-zprava-2024.pdf](#) [cit. 2025-04-28].

NEDDER, Joseph R. *Managing Risk in the Volunteer Fire Service*. Tulsa: Fire Engineering Books & Videos, 2020. ISBN 978-1-59370-488-9.

NITRA, Josef. *Pompiéři, požárníci, hasiči dějiny českého hasičství*. Praha: Triton 2020. ISBN 978-80-7553-796-6.

OCHRANA OBYVATEL. *Dotace – investiční, neinvestiční*. Online. Dostupné z: [file_1448639819.pdf](#). [cit. 2025-04-28].

SADÍLEK, Zdeněk, Barbora PÁLKOVÁ a Štěpán KALAMÁR. *Krizové řízení a Integrovaný záchranný systém*. Praha: VŠFS, 2019. EDUCOpress. ISBN 978-80-7408-192-7.

SDH RACKOVÁ. *Historie sboru*. Online. Dostupné z: http://www.sdhrackova.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=65&Itemid=59. [cit. 2025-04-28].

SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4.

STRNADOVÁ, Zuzana. *Co by měl vědět příjemce dotace*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. 192 s. Edice Finance a investování. ISBN 978-80-247-3076-9.

ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-007-4

ZAORALOVÁ, Nicole. *Systém poskytování dotací pro jednotky SDH obcí*. Online. Poslední aktualizace 23. listopadu 2017. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/system-poskytovani-dotaci-pro-jednotky-sdh-obci.aspx>. [cit. 2025-04-28].

ZLÍNSKÝ KRAJ. *RP12-21 Dotace obcím pro jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí Zlínského kraje*. Online. Poslední aktualizace 12. ledna 2024. Dostupné z: <https://zlinskykraj.cz/dotace/rp12-21-dotace-obcim-pro-jednotky-sboru-dobrovolnych-hasicu-obci-zlinskeho-kraje>. [cit. 2025-04-28].

ZLÍNSKÝ KRAJ. *RP12-22 Dotace obcím pro jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí Zlínského kraje*. Online. Poslední aktualizace 11. srpna 2023. Dostupné z: <https://zlinskykraj.cz/dotace/rp12-22-dotace-obcim-pro-jednotky-sboru-dobrovolnych-hasicu-obci-zlinskeho-kraje>. [cit. 2025-04-28].

ZLÍNSKÝ KRAJ. *RP12-23 Dotace obcím pro jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí Zlínského kraje*. Online. Poslední aktualizace 27. dubna 2023. Dostupné z:

<https://zlinskykraj.cz/dotace/rp12-23-dotace-obcim-pro-jednotky-sboru-dobrovolnych-hasicu-obci-zlinskeho-kraje>. [cit. 2025-04-28].

ZLÍNSKÝ KRAJ. *Přehled dotačních programů Zlínského kraje na rok 2024*. Online. Poslední aktualizace 10. prosince 2024. Dostupné z: <https://zlinskykraj.cz/prehled-dotacnich-programu-zlinskeho-kraje-na-rok-2024>. [cit. 2025-04-28].

ZLÍNSKÝ KRAJ. *Dotace obcím pro jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí Zlínského kraje*. Online. Poslední aktualizace 24. dubna 2024. Dostupné z: <https://zlinskykraj.cz/dotace/rp12-24-dotace-obcim-pro-jednotky-sboru-dobrovolnych-hasicu-obci-zlinskeho-kraje-0>. [cit. 2025-04-27].

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Zdroj: vlastní zpracování (Zlínský kraj, 2021-2024).....	34
Tabulka 2 Zdroj: vlastní zpracování (HZS ČR, 2020 – 2024).....	36
Tabulka 3 Zdroj: vlastní zpracování (Generální ředitelství HZS ČR, 2020-2024)	37
Tabulka 4 Analytická metoda What – If (vlastní zpracování).....	45

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

JPO	Jednotka požární ochrany
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
ČR	Česká republika
IROP	Integrovaný regionální operační program
IZS	Integrovaný záchranný systém
CAS	Cisternová automobilová stříkačka

